

Razpis za članke

Amfiteater

O delu v gledališču in performansu

Urednik izdaje: Tomaž Krpič

Rok za oddajo predlogov za članke: 15. september 2024.

Odločitev o sprejemu: 1. november 2024.

Oddaja prve verzije članka: 1. april 2025.

Recenzije: 1. junij 2025.

Končna različica članka: 1. avgust 2025.

Datum objave: 1. december 2025.

Uredništvo revije *Amfiteater* (<https://journals.uni-lj.si/amfiteater>) išče prispevke za tematski blok, kjer bodo avtorji kritično razmišljali o delu v gledališču in performansu.

Nedavno povečanje zanimanja za tematiko dela v gledališču in performansu je posledica globoke zaskrbljenosti, ki so jo povzročile spremembe v svetovnem gospodarstvu z globokimi negativnimi učinki na človeška življenja. Zlasti gledališče se sooča z visoko stopnjo prekarnosti med člani gledališke skupnosti. Spremembe na trgu dela se odražajo v manjšem številu gledaliških delavcev z varnimi delovnimi mesti, medtem ko se je število tistih, ki so odvisni od prehajanja od enega projekta k drugemu, močno povečalo. Takšen status prinaša številne težave, ki jih tisti s stalnimi zaposlitvami ne poznajo; od nizke socialne varnosti s slabimi obeti za prihodnost do življenja na robu ali celo onkraj še sprejemljivega človeškega obstoja, da posebej ne omenjamo izkoriščanja delovne sile znotraj gledališke ekonomije. Te razmere so se razkrile in še poslabšale ob izbruhu epidemije kovida 19, ko so za gledališča veljale stroge sanitarne sankcije ali pa so bila celo zaprta. In čeprav so se razmere vrnile v staro normalnost, se mnogi, ki so prej delali v gledališču in predstavah, niso.

Kot je bilo mogoče pričakovati, se gledališki umetniki odzivajo na novo gospodarsko realnost. Njihov odziv je dvojen. Prvič, poskušajo (bolje) politično organizirati svojo poklicno skupnost, prepoznati glavne probleme in ponuditi mogoče rešitve, da bi s tem opozorili družbo na svoje edinstvene težave in hkrati pritisnili na politične elite z

namenom izboljšanja svojega ekonomskega in socialnega položaja. Vendar jim pri tem ni vedno ugodeno ali pa jim odločevalci celo sploh ne prisluhnejo. V kapitalističnem družbenem sistemu, kjer je socialna varnost močno odvisna od posameznikove sposobnosti akumuliranja kapitala, in s počasnim izginjanjem socialne države gledališke skupnosti postopoma postajajo ali ostajajo getoizirane znotraj svojega družbenega razreda. Drugič, del gledališke produkcije je namenjen kritičnemu obravnavanju nove ekonomske in družbene realnosti, kot je na primer performans *Delo iz ljubezni* Teje Rebe ali gledališka produkcija skupine Working Theatre. Vendar se umetniki z oblikovanjem izrazite gledališke estetike in uprizarjanjem lastne preknosti znajdejo v protislovnem položaju; da bi na odru kritizirali nepravilna družbena in ekonomska razmerja, morajo svoja umetniška dela še vedno ustvarjati znotraj in s podporo prav tistega nepravilnega sistema, proti kateremu se upirajo.

Medtem ko je večina članov gledališke skupnosti vključena v produkcijo iger in predstav, so drugi (tudi) vključeni v produkcijo znanja o gledališču. Ustvarjanje specifične epistemologije gledališke skupnosti in uporaba znanja imata zelo pomembno vlogo pri kritičnem spopadanju z novimi razmerami, v katerih se je znašla gledališka skupnost. Medtem ko politično usmerjene proteste proti nepravilnim razmeram motivirajo in poganjajo osebne zgodbe gledaliških delavcev, si teatrologi nasprotno prizadevajo za racionalno objektivno znanje. In prav to gledališka skupnost potrebuje, da bi bolje zaščitila svoje delo in poslanstvo, in to smo dolžni storiti.

Assche, Annelies Van. *Labour and Aesthetics in European Contemporary Dance: Dancing Precarity*. London, Palgrave Macmillan, 2020.

Clements Cotton, Brídín, in Natalie Robin. *Theatre Work: Reimagining the Labour of Theatrical Production*. London, Focal Press, 2024.

Kunst, Bojana. *Artist at Work, Proximity of Art and Capitalism*. Winchester and Washington, Zero Books, 2015.

McAvoy, Mari. *Rehearsing Revolutions: The Labour Drama Experiment and Radical Activism in the Early Twentieth Century*. Iowa City, University of Iowa Press, 2019.

Orr, Joey. *A Sourcebook of Performance Labour: Activators, Activists, Archives, All*. London, Routledge, 2024.

Vprašanja, ki jih želi urednik obravnavati v zvezi s temo posebne številke, čeprav je odprt za dodatne predloge, lahko vključujejo:

- delo in usposabljanje igralcev;
- izobraževanje za delo v gledališču in performansu;
- profesionalizem v gledališču in delo;
- strast in delo v gledališču in performansu;
- estetika dela;

- uprizoritveno telo in delo;
- feministična teorija dela v gledališču in performansu;
- spol in delo;
- narava prekarnosti v gledališču in performansu;
- izkoriščanje igralcev in performerjev;
- etična vprašanja;
- neoliberalna ideologija in delo v gledališču;
- tematizacija dela v postfordistični družbi;
- odpor proti delu v gledališču;
- lenoba v gledališču in performansu;
- porazdelitev dela v gledališču in performansu;
- družbeni in politični nadzor ter vzdrževanje discipline;
- razredna zavest v gledališču;
- kulturna politika in delo v gledališču in performansu;
- epistemologija dela v gledališču;
- metodološka vprašanja raziskovanja dela v gledališču;
- prihodnost študij dela v gledališču in uprizoritvi;
- človekove pravice v gledališču in uprizoritvi;
- delo in zdravje v gledališču in predstavi;
- gledališče za delavski razred;
- čustveno in/ali kognitivno delo v gledališču;
- psihološki vidiki dela v gledališču in performansu.

Avtorji naj predložijo povzetek, dolg približno tristo besed, in življenjepis, dolg sto besed. Po pregledu in izboru povzetkov bodo izbrani avtorji pozvani, da pošljejo na uredništvo članek v obsegu 5000 besed (vključno s citati v besedilu, s seznamom literature in z morebitnimi opombami). Vse predloge, prispevke ali vprašanja pošljite na uredništvo revije *Amfiteater* na elektronski naslov: amfiteater@slogi.si ali uredniku posebne izdaje na naslov: tomaz.krpic@guest.arnes.si.